



Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рж г 290/2016
11.02.2016. године
Београд

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија: Бисерке Живановић, председника већа, Споменке Зарић и Божицара Вујичића, чланова већа, у поступку ради заштите права на суђење у разумном року предлагача Удружење осигуравача Србије – Г.ф. из Н.Б., кога заступа С.М., адвокат из Б., одлучујући о жалби предлагача изјављеној против решења Апелационог суда у Београду Р4 г 125/15 од 04.01.2016. године, у седници већа одржаној 11.02.2016. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ решење Апелационог суда у Београду Р4 г 125/15 од 04.01.2016. године и предмет се враћа првостепеном суду на поновни поступак.

Образложење

Решењем Апелационог суда у Београду Р4 г 125/15 од 04.01.2016. године, ставом првим изреке, одбијен је захтев предлагача којим је тражено да се утврди да је предлагачу повређено право на суђење у разумном року у поступку пред Вишим судом у Београду у предмету Гж 3843/15. Ставом другим изреке одбијен је захтев предлагача којим је тражено да се поступак у предмету Вишег суда у Београду Гж 3843/15 убрза, а ставом трећим одбијен је захтев предлагача за исплату трошкова поступка у износу од 6.780,00 динара.

Против наведеног решења, жалбу је благовремено изјавио предлагач, због битних повреда одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалог права.

Одлучујући о изјављеној жалби на основу члана 86 став 3. Закона о уређењу судова („Службени гласник РС“ бр.116/08... 101/13), применом члана 386. у вези са чланом 402. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС" бр. 72/11...55/14), у вези члана 30. став 2. Закона о ванпарничном поступку ("Службени гласник СРС" бр. 25/82...."Службени гласник РС" бр. 46/95....6/15), на чију сходну примену упућује члан 8в Закона о уређењу судова, Врховни касациони суд је оценио да је жалба основана.

Жалбом се основано указује да побијано решење не садржи разлоге о битним чињеницама, а да су наведени разлози нејасни, непотпуни и противречни себи и стању у списима, па је побијана одлука донета уз битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. Закона о парничном поступку, услед које се њена правилност за сада не може испитати.

Према стању у списима, предлагач је у својству тужиоца 26.11.2008. године Првом општинском суду у Београду поднео тужбу против С.Ј. и С.М. као тужених, ради регреса. Предмет је у „П“ уписнику Првог општинског суда заведен под бројем 8991/08, а решењем од 04.03.2009. године тај суд се огласио месно ненадлежним, сматрајући да је за поступање по тужби тужиоца, овде предлагача, стварно и месно надлежан Општински суд у Лесковцу. Како је против наведеног решења тужилац изјавио жалбу, Виши суд у Београду је, одлучујући у другостепеном поступку, решењем Гж 3794/10 од 09.03.2012. године одбио као неосновану жалбу тужиоца и потврдио првостепено решење П 8991/08 од 04.03.2009. године, те је предмет достављен Основном суду у Лесковцу. Основни суд у Лесковцу је изазвао сукоб надлежности, те је Врховни касациони суд решењем Р1 420/13 од 05.09.2013. године одлучио да је за поступање по тужби тужиоца надлежан Први основни суд у Београду. Предмет је потом распоређен Трећем основном суду у Београду и заведен под бројем П 39475/13, а првостепени парнични поступак окончан је доношењем пресуде П 39475/13 од 09.04.2014. године. Против наведене пресуде жалбу је 08.05.2014. године изјавио тужилац, а 05.06.2014. године жалбу је изјавио и тужени С.М.. Предмет је 25.05.2015. године достављен Вишем суду у Београду, ради одлучивања о изјављеним жалбама. По пријему предмета, решењем Гж 3843/15 од 05.06.2015. године, Виши суд у Београду се огласио стварно ненадлежним за одлучивање о жалби, сматрајући да је за одлучивање о жалби надлежан Апелациони суд у Београду. Након овога, предмет је враћен Трећем основном суду у Београду, који га је 04.11.2015. године доставио Апелационом суду у Београду, ради увида за предмет тог суда Р4 г 125/15.

Код оваквог стања у списима, првостепени суд је закључио да захтев предлагача није основан и да у поступку започетом подношењем тужбе 26.11.2008. године право предлагача на суђење у разумном року није повређено. Жалбом се основано указује на погрешну примену материјалног права, као и на нејасне и међусобно противречне разлоге на којима је заснована побијана одлука.

Разумно време за окончање судског поступка је релативна категорија која се процењује у сваком конкретном случају, на основу околности које се тичу сложености чињеничних и правних питања у предмету, понашања подносиоца захтева, поступања надлежних органа, а посебно суда, као и значаја спора за предлагача, при чему се према стандардима Европског суда за људска права у грађанским стварима разуман рок рачуна почев од датума подношења тужбе надлежном суду, односно од подношења иницијалног акта другом органу, уколико се ради о поступку који претходи судском и везан је са њим. У овом случају, из образложења побијане одлуке следи да је првостепени суд ценио само дужину трајања поступка у предмету Вишег суда у Београду Гж 3843/15 и превасходан значај је дао чињеници да је спис достављен том суду 25.05.2015. године, ради одлучивања о жалбама странака изјављеним против првостепене пресуде П 39475/13 од 09.04.2014. године, а да се након свега 11 дана од достављања списка Виши суд решењем Гж 3843/15 од 05.06.2015. године огласио стварно ненадлежним (чиме је поступак пред тим судом окончан). На основу наведеног, првостепени суд је закључио да у поступку пред Вишим судом у Београду у предмету Гж 3843/15 предлагачево право на суђење у разумном року није повређено. Међутим, жалбом се основано указује да из садржине захтева произилази да је предлагач тражио заштиту права у целокупном поступку по

тужби поднетој 2008. године, а који још увек није правноснажно окончан. Суд је везан чињеницама на којима предлагач заснива захтев, а у овом случају из чињеничних навода предлагача произлази да је захтевом поднетим Апелационом суду у Београду 24.03.2015. године тражена правна заштита у целом поступку, започетом подношењем тужбе 26.11.2008. године, те је суд пропустио да цени околност и да се предмет у два наврата налазио пред Вишим судом у Београду и да је по претходној жалби предлагача, изјављеној против решења Првог општинског суда у Београду П 8991/08 од 04.03.2009. године (којим се тај суд огласио месно ненадлежним), другостепена одлука Гж 3794/10 донета 09.03.2012. године, односно након три године трајања жалбеног поступка, а да је тек након што је Врховни касациони суд решењем Р1 420/13 од 05.09.2013. године решио сукоб надлежности између Првог основног суда у Београду и Основног суда у Лесковцу тужба достављена туженима на одговор. Код чињенице да је поступак започет подношењем иницијалног акта – тужбе надлежном суду 2008. године, да је другостепени поступак пред Вишим судом у Београду у првом наврату трајао три године, а да је парница почела да тече 2013. године, дакле по протеклу више од четири године од подношења тужбе, као и да поступак још увек није правноснажно окончан, разлози првостепеног суда о томе због чега сматра да предлагачу није повређено право на суђење у разумном року остају нејасни и међусобно противречни, посебно имајући у виду да из образложења побијаног решења не произлази да је предлагач својим понашањем допринео дужини трајања парничног поступка, нити да се ради о чињенично и правно сложеном предмету.

Врховни касациони суд указује првостепеном суду и да се према критеријумима установљеним дугогодишњом праксом Европског суда за људска права оптималним временом потребним за окончање првостепеног судског поступка сматра по правилу период од три године, с тим што се дужина поступка мора процењивати у сваком појединачном предмету, према специфичним околностима случаја, а на основу мерила утврђених праксом Европског суда за људска права, те да се може сматрати да је разуман рок прекорачен ако је укупно трајање неког поступка било предуго, као и ако је било дугих периода неактивности надлежних органа.

У поновном поступку првостепени суд ће узети у обзир изнете примедбе и на основу свеобухватне оцене околности случаја и општих и посебних критеријума установљених праксом Европског суда за људска права поново ће оценити поступање суда и одлучити о захтеву предлагача.

Из наведених разлога, применом члана 401. тачка 3. Закона о парничном поступку, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Бисерка Живановић, с.р**